

Силабус
навчальної дисципліни
Основи наукових досліджень та академічного
письма
(The basis of academic writing)
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма Право
Спеціальність Д8Право
Галузь знань Д Бізнес, адміністрування та право
Рівень вищої освіти перший (бакалавр)

Викладач (і)	Дудорова Катерина Борисівна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-pravo/composition-kaf-pravo/dudorova/
Контактний тел.	+38066-966-29-25
Е-mail викладача:	k.b.dudorova@gmail.com
Графік консультацій	Консультації проводяться з використанням дистанційних технологій, а також у режимі on-line за потреби з студентами

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3 / 90	16	12	62	залік

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: академічне письмо, академічна доброчесність, джерела наукових досліджень, методи наукових досліджень, наука, науково-дослідна робота, плагіат, інтелектуальна, творча діяльність.

Мета та предмет курсу: Метою курсу є набуття студентами теоретичних знань та формування практичних навичок у виконанні науково-дослідної роботи, оволодіння студентами ключовими компетентностями академічної грамотності, що дозволяють критично оцінювати інформаційні ресурси, відбирати й трансформувати інформацію, створювати власний інтелектуальний продукт, презентувати результати академічної діяльності та ефективно обмінюватися знаннями в умовах професійної комунікації. Предмет курсу – система теоретичних знань та практичних навичок, спрямованих на опанування методології наукового пізнання, організації та проведенні наукових досліджень, а також формування вмінь академічного письма, необхідних для підготовки якісних наукових і навчальних текстів відповідно до встановлених стандартів.

Компетентності та програмні результати навчання:

№	Програмні компетентності	Компетентності	Результати навчання
1	Загальні	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	ПРН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

		<p>ЗК2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК6.Здатність використовувати інформаційні комунікаційні технології.</p>	<p>ПРН12. Донести до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.</p> <p>ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.</p>
2	Фахові	<p>СК8.Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.</p> <p>СК10.Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>СК12.Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК13.Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p>	<p>ПРН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.</p> <p>ПРН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.</p> <p>ПРН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.</p> <p>ПРН7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.</p>

Зміст курсу:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Наука як продуктивна сила. Здійснення наукового дослідження.

Наука як соціальний інститут і продуктивна сила суспільства. Функції та її роль у розвитку держави. Поняття наукового дослідження та його види. Основні етапи наукового дослідження. Вибір теми курсової роботи та обґрунтування її актуальності. Постановка мети, завдання, об'єкта і предмета дослідження.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Основи методології науково-дослідної діяльності. Інформаційна база наукових досліджень.

Поняття методології та методів наукового дослідження. Загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Емпіричні та теоретичні методи пізнання. Джерела наукової інформації. Робота з науковими базами даних і бібліотеками. Пошук, відбір і систематизація наукової інформації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Формування академічної культури. Академічна доброчесність.

Поняття академічної культури. Принципи академічної доброчесності. Види порушень академічної доброчесності. Плагіат: сутність, види та способи уникнення. Самостійність у навчанні та дослідженні. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Авторське право та його порушення.

Поняття та об'єкти авторського права. Суб'єкти авторського права. Особисті немайнові та майнові права автора. Законодавче регулювання авторського права. Порушення авторського права та їх види. Захист авторських прав і відповідальність за їх порушення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Академічне письмо як один із різновидів наукового спілкування. Основні категорії академічного тексту.

Поняття академічного письма. Особливості наукового стилю мовлення. Основні категорії академічного тексту (логічність, об'єктність, точність). Мова і стиль наукового тексту. Академічна лексика та термінологія. Типові помилки в академічному письмі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Види академічних текстів. Інтертекстуальність академічного тексту: оформлення посилань та цитувань.

Види академічних текстів (реферат, есе, курсова, стаття). Поняття інтертекстуальності. Цитування: види та правила використання. Оформлення посилань у наукових роботах. Основні стилі цитування. Складання списку використаних джерел.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7. Змістовне наповнення та структура академічного тексту.

Загальна структура наукової роботи. Вступ: актуальність, мета, завдання. Основна частина: логіка викладу матеріалу. Висновок: узагальнення результатів дослідження. Оформлення додатків і таблиць. Вимоги до оформлення наукових робіт.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8. Методика виконання та захист курсових робіт.

Етапи підготовки курсової роботи. Вибір теми та планування дослідження. Написання та оформлення курсової роботи. Підготовка до захисту. Презентація результатів дослідження. Критерії оцінювання курсових робіт.

Методи навчання: *Лекція* - це метод, за допомогою якого викладач у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою. При проведенні лекції викладач використовує бесіду, розповідь, пояснення.

Бесіда передбачає використання попереднього досвіду студентів з певної галузі знань і на основі цього приведення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних.

Розповідь – це метод навчання, який передбачає оповідну, описову форму розкриття навчального матеріалу з метою спонукання студентів до створення в уяві певного образу.

Пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого викладач розкриває сутність певного явища, закону, процесу. Він ґрунтується не стільки на уяві, скільки на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду студентів.

Практична робота – метод навчання, який спрямований на використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання тем курсу, що були пропущені або не підготовлені, відбувається на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання норм академічної доброчесності є загальною вимогою для студентів БДПУ згідно з Положенням про академічну доброчесність у БДПУ. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При повторних порушеннях, беручи до уваги моральний аспект проблеми, до студента можуть бути застосовані дисциплінарні заходи. При виконанні письмових робіт не допустимим є порушення академічної доброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботах є підставою для їх незарахування викладачем. Списування під час підсумкового контролю знань заборонені. Здобувачі освіти, які отримали незадовільну підсумкову оцінку мають право на перескладання у встановлені терміни.

Політика щодо використання штучного інтелекту. У рамках курсу "Освітнє законодавство у діяльності педагога", ви можете відповідально використовувати інструменти штучного інтелекту (ШІ) для підвищення ефективності навчання, наприклад, для попереднього структурування навчальних матеріалів, підтримки мовних компетентностей або пошуку та узагальнення великих обсягів інформації з нормативно-правових актів. З огляду на специфіку освітнього законодавства, ви зобов'язані здійснювати критичну верифікацію всіх згенерованих ШІ виходів, особливо щодо цитувань та правових положень, оскільки системи ГШІ можуть генерувати недостовірні факти або вигадані посилання ("галюцинації"), що є неприпустимим у сфері професійної юридичної відповідальності. Наголошую, що основним принципом є повна прозорість: у всіх позааудиторних письмових роботах необхідно обов'язково розкривати внесок ШІ, використовуючи стандарт GAIDeT, зазначаючи інструмент та делеговані завдання; при цьому відповідальність за зміст та академічну доброчесність роботи завжди несе лише здобувач. Ми заохочуємо вас інтегрувати ці технології для формування ШІ-грамотності, але кінцеве оцінювання завжди базуватиметься на демонстрації вашої індивідуальної здатності до аналізу та застосування освітнього законодавства.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Вивчення курсу передбачає використання ТЗН (мультимедійний проектор, екран, ноутбук тощо), офіційних каналів зв'язку (Viber, Google, Zoom електронна пошта тощо) та освітніх платформ (MOODLE та ін.).

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних під час поточного та підсумкового контролю і максимально складає 100 балів. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активність студентів, відповіді на питання, обговорення дискусійних та додаткових питань, виконання практичних завдань та самостійної роботи. Підсумковий контроль відбувається у формі заліку.

Максимальна оцінка навчальних досягнень здобувача

1. Максимальна сума балів поточного контролю (практичні та самостійні роботи) – 50 балів.
2. Максимальна сума балів підсумкового контролю (екзамен) – 50 балів.
3. Максимальна сума балів за навчальну дисципліну (підсумкове оцінювання) – 100 балів (за університетською шкалою та шкалою ЄКТС).

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська шкала. Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітньої компоненти є єдиним в Університеті, не залежить від форм і методів оцінювання, складає 50 балів.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Базова:

1. Академічне письмо та доброчесність: навчально-методичний посібник/автори-укладачі: І.Насмінчук, Л.Громик. Кам'янець-Подільський: ЗВО «ПДУ», 2024. 256 с. URL:<http://188.190.43.194:7980/jsui/handle/123456789/13387>
2. Академічне письмо: навчальний посібник / укладачі: Т.М. Костирко, С.В. Ларенкова, І.В. Бондар, М.С. Жигалкіна. Миколаїв: НУК, 2022. 116 с
3. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище: збірник есе програми підвищення кваліфікації / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня – 18 жовтня 2023 року. Львів–

- Торунь: Liha-Pres, 2023. 524 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u404/zbirnik_ese_advanced_training_academ.integr.pdf
4. Білоусова Т. П. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для аудиторної, самостійної, індивідуальної роботи та дистанційного навчання. 2-ге вид., перероб. і допов. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 208 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/7205>
  5. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. Посібник. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
  6. Головатий С. Щодо мови правничої. Київ: Наш формат, 2024. 1016 с.
  7. ДСТУ 8302:2015 „Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання”. Київ. ДП. УкрНДНЦ, 2016. 16 с.
  8. Кісельова А., Завальська Л. Основи академічного письма: навч.-метод. посіб., Нац. ун-т«Одес. юрид. академія». Одеса: Фенікс, 2023. 69 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/25250>
  9. Кодекс доброчесності університетської спільноти Бердянського державного педагогічного університету. Затв. Вченою Радою БДПУ від 30.10.2025 (протокол №7/3.6) URL:https://bdpu.org.ua/wpcontent/uploads/2025/11/kodeks_dobrochesnosti_universytetskoyi_s_pilnoty_bdpu1.pdf
  10. Марта М., Наталія П. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
  11. Мартинюк О. М. Академічне письмо (конспект лекцій): навчально-методичне видання. Луцьк : Вежа, 2021. 48 с.
  12. Методичні рекомендації з підготовки та оформлення рефератів та курсових робіт (для студентів денної та заочної форми навчання БДПУ зі спеціальності 081 Право). Укладачі: Дудорова К.Б., Каменський Д.В. 2024. 44 с.
  13. Носачова Ю.В., Радовенчик Я.В. Основи наукових досліджень: підручник . К. : Видавничий дім «Кондор», 2020. 132 с.
  14. Основи наукових досліджень: навч. посібник / Т. М. Брикова, О. Г. Терешкін.. Х. : ХДУХТ, 2020. 103с. URL:https://repo.btu.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/10813/1/navch_posib_nauk_doslidzhen_2020.pdf
  15. Положення про академічну доброчесність в Бердянському державному педагогічному університеті. Затверджено рішенням Вченої ради Бердянського державного педагогічного університету від 23 серпня 2019 року (протокол №1). URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist- sayt.pdf>

16. Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у Бердянському державному педагогічному університеті. Затверджено рішенням Вченої ради Бердянського державного педагогічного університету від 23 вересня 2020 року (протокол № 2/5.14). URL: https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/perevirka_Plahiat1.pdf
17. Про авторське право і суміжні права. Закон України від 01.12. 2022 р. №2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
18. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
19. Про академічну доброчесність: Закон України від 18 грудня 2025 р. № 4742-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>
20. Сардак С. Е. Основи наукових досліджень : навч. посібник / С. Е. Сардак.Д. : ДГУ, 2018. 103 с.
21. Свердан М. М., Свердан М. Р. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. Чернівці : Рута, 2006. 352 с.

Допоміжна:

22. Дудорова К.Б. Авторське право на твори, створені науково-педагогічними працівниками за допомогою Chat GPT. *Професійний розвиток: методологічна основа та інноваційні технології: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації*, 1 січня – 11 лютого 2024 року. – Львів –Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 75 – 78. URL: <https://dspace.bdpu.org.ua/server/api/core/bitstreams/8a4f2535-d3b4-4e90-8de0-7d42ba63546c/content>
23. Епідемія академічного плагіату в цифрах. URL: <https://studway.com.ua/plagiat-2/>
24. Етичний кодекс ученого України. URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/etychnyj-kodex-uchenogo-Ukrajiny.pdf>
25. Лисенко І.В., Кузьменко О.В., Гаряєва Г.М. Юридичне регулювання академічної доброчесності в Україні: еволюція і перспективи. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2025. № 1. С.198-112. <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/02/18.pdf>
26. Назаров І. Академічна доброчесність в системі забезпечення якості вищої освіти URL: https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2022/12/prezentacziya_nazarov_07.12.2022_compressed.pdf.
27. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб./уклад.: О.А. Бобер, С.А. Бронікова, Т.Д. Єгорова та ін.; за ред. І.М. Плотницької, Р.І. Ленди. Київ : НАДУ, 2012. 48 с.

28. Правнича мова в галузі приватного права : матеріали Всеукр. кругл. столу. (Одеса, 29 березня 2024 р.) / упоряд.: І. В. Давидова, А. О. Сурник ; за заг. ред.: Є. Харитонова, І. Давидової ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2024. – 88 с.
URL:<https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ea2bc778-168c-4a62-b326-80f3aa712196/content>
29. Пояснювальна записка до законопроекту про академічну доброчесність № 10392 від 08.01.2024 URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/2147399>
30. Науково-експертний висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України до Проєкт Закону про академічну доброчесність № 10392 від 08.01.2024 URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/2254559>.
31. ІІІ попросили проаналізувати законопроект про академічну доброчесність. Ось зауваження та пропозиції від штучного інтелекту. URL: <https://dev.ua/news/shi-poprosyly-proanalizuvaty-novyj-zakon-pro-akademichnu-dobrochesnist-os-zauvazhennia-ta-propozytzii-vid-shtuchnoho-intelektu-1717745091>.
32. Що потрібно знати про плагіат : посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». URL. <http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books-ac-gr.pdf>.

Інтернет-ресурси:

<https://library.bdpu.org.ua/>-Бібліотека БДПУ

<http://zakon.rada.gov.ua> – Законодавство України

<http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського

<http://www.rada.kiev.ua> – Бібліотека Верховної Ради України

<http://www.scilib.univ.kiev.ua> – бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

<http://www.ukma.kiev.ua> – наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія